

DERYWATY UBEZPIECZENIOWE W ZARZĄDZANIU RYZYKIEM – PERSPEKTYWA PRZEDSIĘBIORSTWA

dr Monika Wieczorek-Kosmala, dr Joanna Błach, dr Anna Doś, dr Maria Gorczyńska

Wydział Finansów i Ubezpieczeń, Katedra Finansów

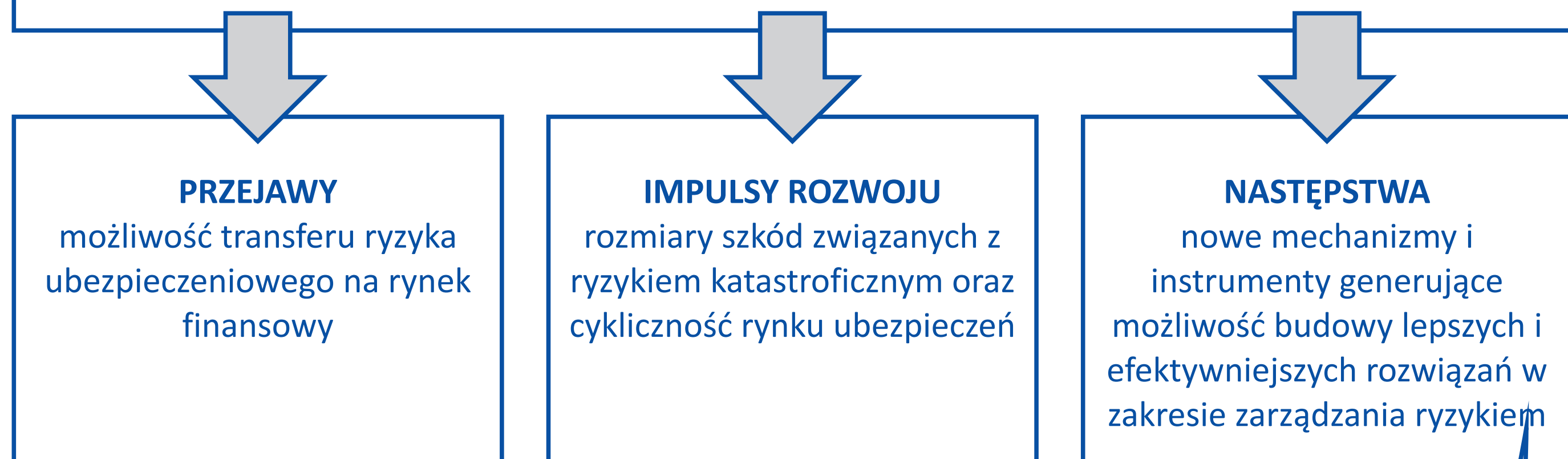
Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

1

WPROWADZENIE

TEZA: Derywaty ubezpieczeniowe mogą w przyszłości stać się ważnym instrumentem zarządzania ryzykiem w przedsiębiorstwach niefinansowych (choć obecnie skala ograniczeń ich zastosowania jest istotna)

Rozwój derywatów ubezpieczeniowych jest pochodną zjawiska
KONWERGENCJI RYNKU FINANSOWEGO I RYNKU UBEZPIECZENIOWEGO

2

DERYWATY UBEZPIECZENIOWE – JAK FUNKCJONUJĄ?

- kontrakty finansowe, których wartość uzależniona jest od wystąpienia określonego zdarzenia, przy czym występowanie danego zdarzenia często tylko pośrednio wpływa na realizację kontraktu
- zaliczane do jednej z form ILS (*Insurance-Linked Securities*)
- buduje się je na bazie konstrukcji opcji, swapów i kontraktów futures
- podstawą rozliczenia kontraktu są tzw. indeksy parametryczne

płatności z derywatów ubezpieczeniowych zależne są od zmian wartości indeksu parametrycznego; wartości indeksów parametrycznych mogą opierać się na różnych zagrożeniach (*triggers*)

3

KLASYFIKACJA DERYWATÓW UBEZPIECZENIOWYCH POD WZGLĘDEM WYBRANYCH CECH

4

CHARAKTERYSTYKA WIODĄCYCH DERYWATÓW UBEZPIECZENIOWYCH

DERYWATY KATASTROFICZNE (CAT DERIVATIVES)

RYNEK GIEŁDOWY

→ **Cat Options i Cat Futures** – kontrakty futures i opcje katastroficzne, oparte na indeksach parametrycznych, dotyczące głównie ryzyka huraganów w USA

RYNEK OTC

→ **Event-loss swaps** – swapy na majątkowe ryzyko katastroficzne, transakcje oparte na indeksach parametrycznych (zw. z wystąpieniem określonego zdarzenia katastroficznego – głównie huragany/tornado w USA, również trzęsieniami ziemi i sztormy)
→ **Mortality/Longevity swaps** – swapy na życiowe ryzyko katastroficzne zw. z ryzykiem długowieczności i śmiertelności; transakcje w większości przypadków oparte na indeksach

DERYWATY POGODOWE (WEATHER DERIVATIVES)

NA RYNKU GIEŁDOWYM

→ Futures i opcje na kontrakty futures na indeksy pogodowe dla wybranych lokalizacji; powiązane z opadami śniegu, deszczu, mrozem (notowane na CME)
→ Futures oparte na indeksach temperatur (w ujęciu miesięcznym i dla okresu zimowego) dla wybranych miast europejskich (LIFFE)

OTC

→ Opcje call/put i kontrakty swapowe na różne indeksy pogodowe

5

MOŻLIWOŚCI ZASTOSOWANIA DERYWATÓW UBEZPIECZENIOWYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH - ŹRÓDŁA PRZEWAGI I OGRANICZEŃ W STOSUNKU DO TRADYCYJNYCH UBEZPIECZEŃ

	DERYWATY UBEZPIECZENIOWE	UBEZPIECZENIA
WARUNKI UZYSKANIA WYPŁATY	wypłata bez konieczności udowodnienia straty, wyłącznie na podstawie notowania (wartości) wybranego indeksu będącego punktem odniesienia	konieczność udowodnienia poniesionej straty na skutek wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego
MOTYWY ZAWIERANIA KONTRAKTU	nie jest wymagane przedstawienie (a tym samym upublicznienie żadnych informacji)	konieczność przedstawienia informacji wymaganych przez ubezpieczyciela
DOSTĘPNOŚĆ	niska; istotne ograniczenia podaży rynku również ze strony pośredników	wysoka
KOSZTY TRANSAKCYJNE	relatywnie wysokie i trudne do ustalenia	relatywnie niskie i łatwe do ustalenia
STOPIEŃ KOMPLIKACJI ROZWIĄZANIA	wysoki, wymaga specjalistycznej wiedzy o funkcjonowaniu i wycenie kontraktu	niski, wiedza o podstawach funkcjonowania ubezpieczeń jest relatywnie powszechna
REGULACJE PRAWNE	niedookreślone zasady rozliczania księgowego i podatkowego	jasno określone zasady rozliczania księgowego i podatkowego

6

KONKLUZJE

- Derywaty ubezpieczeniowe już obecnie stanowią interesującą alternatywę wobec ubezpieczeń tradycyjnych
- Biorąc pod uwagę rodzaj ryzyka, które można zabezpieczyć stosując derywaty ubezpieczeniowe, nie ma teoretycznie przeszkód, by znalazły one szersze zastosowanie w zarządzaniu ryzykiem przedsiębiorstw w przyszłości
- Najbardziej prawdopodobnym wydaje się wzrost zastosowania derywatów pogodowych.
- Najpoważniejsze ograniczenia zastosowania derywatów w przedsiębiorstwach stwarza bariera wiedzy – stopień komplikacji konstrukcji derywatów, potrzeba specjalistycznej wiedzy, źródło kosztów transakcyjnych

7

NAJWAŻNIEJSZE POZYCJE BIBLIOGRAFICZNE

- Banks E. [2004] *Alternative Risk Transfer. Integrated Risk Management through Insurance, Reinsurance and the Capital Markets*, John Wiley & Sons, Chichester
- Canter M.S., Cole J.B., Sandor R.L. [1997] *Insurance Derivatives*, "Journal of Applied Corporate Finance", vol. 10, no. 3, Fall 1997, s. 69-83.
- Cummins J.D., Weiss M.A. [2009] *Convergence of Insurance and Financial Markets: Hybrid and Securitized Risk-Transfer Solutions*, "The Journal of Risk and Insurance", Vol. 76, No. 3, ss. 493-545
- Helfenstein P., Holzheu T. [2006] *Securitisation – new opportunities for insurers and investors*, Swiss Re, Sigma 7/2006, Zurich
- Preś J. [2007] *Zarządzanie ryzykiem pogodowym*, CeDeWu, Warszawa
- Zailer I. [2004] *Derivatives structures as an alternative to traditional forms of insurance*, „Derivatives Use, Trading & Regulation”, Vol. 10, No. 2, ss. 107-113

8

Problem badawczy realizowany w ramach projektu pt. „Kształtowanie struktury kapitału przedsiębiorstwa w warunkach zarządzania ryzykiem. Wymiar proceduralny i instrumentalny”
skład zespołu badawczego:
dr Monika Wieczorek-Kosmala (kierownik),
dr Joanna Błach, dr Anna Doś, dr Maria Gorczyńska

Projekt został sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki przyznanych na podstawie decyzji numer DEC-2011/01/D/HSH/04003